

דבר-תורה: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לפרשיות השבוע, מועדים ואירועים שונים

שלוקטו ונאספו לאוצרו של הרב שלמה הלוי שליט"א

פרשת דברים

איך צריך להוכיח אחרים

פרשתנו פותחת את חומש דברים הנקרא גם: "משנה תורה" מכיוון שהוא חוזר על כל ארבעת החומשים שלפניו. לשם מה אם כן נדרש חומש החוזר על כל מה שנאמר! התשובה לכך היא: כיוון שכל עניינו של ספר דברים הוא דברי תוכחה ובתוכחה לא נאמרים דברים חדשים... תוכחתו של משה הייתה להביא לכך שבני ישראל יביאו לידי הגשמה את כל מה שלמדו במשך 40 שנה במדבר. והוא עושה זאת ברמז ע"י הזכרת המקומות שחטאו בהן ולפי רש"י הסיבה היא: מפני כבודו של ישראל.

השלי"ה הקדוש למד כלל גדול בעניין מצוות תוכחה מהפסוק: "אל תוכח לך פן ישנאך, הוכח לחכם ויאהבך" (משלי ט): כאשר אתה מוכיח את עמיתך אל תאמר לו רק את חסרונותיו, כי אז ישנאך ולא ישמע לדברך, והיינו "אל תוכח לך" – אל תוכיח אותו באופן שתאמר לו שהוא לך. אלא אדרבה, אמור לו חכם אתה, ולך לא מתאים לנהוג כפי שנהגת. וזהו "הוכח לחכם" כלומר, תעשנו לחכם, אז יאהבך וישמע לקול דברי התוכחה שלך.

סיפור מופלא על דרכו של ה"חפץ חיים" והצורה בה הוכיח אנשים: בתקופה שהיה נודד למכור את ספריו, ראה פעם באכסניה בוילנא יהודי חסון ומוגשם שנכנס והתיישב ליד השולחן, ופקד על המשרתת שתגיש לו נתח אווז צלוי וכוס משקה חריף. חטף בתאוותנות את נתח האווז מבלי ברכה והתייחס אל המשרתת בצורה בלתי הוגנת. ה"חפץ חיים" נדהם מהמחזה ורצה לנסות לגשת אליו כדי להעיר לו על קלות דעתו.

אולם בעל האכסניה רמז לו שלא כדאי, כי הנ"ל היה חייל של ניקולאי בעברו ואין לדעת כיצד יגיב... "רבי הנח לו, אין אל מי לדבר. כשהיה בן 7 נחטף יחד עם ילדים אחרים, עד גיל 18 גדל בין גויים, ועבד את הצאר ניקולאי 25 שנה. מה אפשר לצפות מאחד כזה!?"...

חיך הרב, ניגש אליו, הושיט לו ידו ואמר: "שלום עליכם", ובלבביות שאל: תגיד זה נכון מה ששמעתי עליך?! שחילד קטן נחטפת לבין גויים ולא זכית ללמוד אפילו אות אחת מן התורה, עברת צרות ועינויים נוראים! לא פעם ניסו להעבירך על דתך, אילצו אותך לאכול חזיר ואף על פי כן נשארתי יהודי ולא השתמדת?! מאושר הייתי אילו היו לי זכויות כשלך והייתי בן עולם הבא כמוך. הרי מקומך בעולם הבא יהיה בין צדיקי עולם. מסירות נפש שכזו, לסבול ייסורים שכאלה למען כבוד שמים, למען היהדות, יותר מ-30 שנים רצופות!?

דמעות עלו בעיניו של החייל המגושם, הוא הזדעזע ונרגש מהמילים החמות שממש החיו את נשמתו, משנודע לו מיהו העומד לפניו פרץ בבכי עז. ה"חפץ חיים" המשיך: אדם כמוך, שזכה למסור את נפשו על קידוש השם, אילו קבלת על עצמך לחיות מעתה ועד סוף ימך כיהודי כשר, לא היה מאושר כמוך בארץ. היהודי שוב לא עזב את ה"חפץ חיים" עד שנהפך לבעל תשובה אמיתי וצדיק גמור...

כמה זהירות נדרשת במצוות התוכחה... יה"ר שלא נחטיא את המטרה ונאהב כל יהודי.

שבת שלום ומבורך

מצווה לפרסם בעבודה ובבית הכנסת